Ulykkelig kærlighed førte dem i døden

Elvira Madigan var dansk-norsk cirkusprinsesse og i 1887 møder hun under en optræden i Kristianstad den noget ældre og gifte officer Grev Sixten Sparre. Det bliver starten på en stormfuld men uholdbar kærlighedsaffære. I maj 1889 flygter de sammen til Danmark, hvor de slår sig ned flere steder bl.a. i Svendborg og til sidst i Troense på Tåsinge. En julidag i 1889 tager de på udflugt i Nørreskov. Han skyder hende og dernæst sig selv. Hun blev 21 år, han 35. Umulig kærlighed og elendig økonomi var årsagen. Parret ligger begravet under det store egetræ på Landet kirkegård midt på Tåsinge. Hele historien og tragedien kan opleves på Taasinge Museum i Bregninge (www.taasinge-museum.dk.)

Kongens pompøse herresæde

Valdemars Slot er en af Sydfyns største hovedgårde. Den omtales første gang i 1300-tallet under navnet Kærstrup, men i 1639 bliver en ny hovedbygning, et rigtigt slot, bygget til kong Chr.IV og Kirsten Munk's søn og tronarving, grev Valdemar Christian. Slottet får derfor navnet Valdemars Slot. Materialer fra Kærstrup bliver genanvendt, herunder de store egebjælker fra middelalderen. De bærer gulvet i riddersalen. Ærgerrige familiemedlemmer foranlediger, at Valdemar Christian aldrig får lov til at slå sig ned på slottet. Han bliver heller ikke konge da hans far dør. Hoffet og regeringen foretrækker hans halvbroder, Frederik III, Danmarks første enevoldshersker. Efter et mislykket forsøg på at få ham gift med et russisk prinsesse, bliver Valdemar Christian sat i udenlandsk krigstjeneste. Han dør i 1648 under et felttog i Polen. Slottet forbliver i kronens varetægt til 1678, hvor den danske søhelt, admiral Niels Juel, får hele Tåsinge som gave af kongen for at have vundet slaget i Køge bugt. Han køber straks Valdemars Slot, som siden har været stamhus for slægten Juel, der gennem generationer udvikler landbruget og frugtavlen på Tåsinge med moderne dyrkningsmetoder. Gamle frugttræer har overlevet i Troenses baghaver helt frem til 1960'erne!

Valdemars Slot

Færdsel og ophold på stien

Øhavsstien er lavet for vandrere og er markeret med afmærkningspæle hele vejen. På din tur beder vi dig vise hensyn og overholde nedenstående.

- Hele stien er åben for færdsel fra klokken seks morgen til solnedgang.
- Hunde skal føres i snor.
- Færdsel er på privat ejendom. Tag hensyn til ejerne, vær hensynsfuld, og smid ikke affald.
- Teltovernatning skal foregå på lejr- eller campingpladser eller andre steder, hvis ejeren giver lov.
- I tilfælde af jagt kan stien være lukket, men du vil på stedet blive informeret om en alternativ rute.

Transport

Fra Svendborg kører FynBus Rute 910/800/801 ad A9 til Rudkøbing.
Se køreplaner på www.fynbus.dk eller få yderligere information hos FynBus på tlf. +45 6311 2233.

Overnatning

Informationer om overnatningsmuligheder i tilknytning til denne del af vandrestien, kan du finde på www.visitsydfyn.dk eller ved at kontakte Sydfyns Turistbureau på tlf. +45 6221 0980.

Vil du vide mere?

Hvis du vil vide mere om Tåsinge, er du velkommen til at kontakte Svendborg Museum på tlf. +45 6221 0261 eller www.svendborgmuseum.dk. Du kan også få mere at vide om Øhavsstien på www.detsydfynskeoehav.dk.

Kolofon

Udgiver:	Svendborg Kommune i samarbejde med Naturturisme I/S
Redaktion/tekst:	Naturturisme I/S, Naturbureauet og Erik Møller Nielsen
Fotograf:	Erik Møller Nielsen, Henriette Mørck og Sydfyns Turistbureau
Forsidefoto:	Søen bag Valdemars Slot
Kortgrundlag:	Kort- & Matrikstyrelsen - copyright
Layout/tryk:	tryk team svendborg a/s

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER
Projektet er støttet af EU's Mål 2-program
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling

541 204
tryksag

Det Sydfynske Øhav

Øhavsstien

Øhavsstien

Svendborg - Siø - Rudkøbing

20 km

Kort 4

– dage i blåt og grønt

SVENDBORG

Troense

Øhavsstien fra Svendborg til Rudkøbing – 20 km

Denne strækning af Øhavsstien går fra Svendborgsundbroen i nord over Tåsinge og Siø til Rudkøbing i syd. På turen kommer du igennem den idylliske, gamle og helt unikke skipperby Troense. Herfra er der en fantastisk udsigt til Thurø tværs over det smalle Thurøsund. Stien går gennem kystskovene forbi det smukke Valdemars Slot og langs den flotte Lunkebugt. I Rudkøbing kan du vælge at tage Øhavsstien videre mod syd til Henninge Nor eller mod Lohals i nord. Rigtig god fornøjelse!

En oplevelse for vandrere

Øhavsstien bliver på 200 km og dermed en af Danmarks længste vandreruter. Stien, som indvies i etaper i løbet af 2006, vil omkranse Det Sydfynske Øhav og byde på interessante natur og kulturhistoriske oplevelser. Hør nærmere på det lokale turistbureau.

Oversigt over Øhavsstiens forløb. Stien indvies etapevis i løbet af sommer/efterår 2006

1 Broen over Sundet

Den imponerende bro over Svendborgsund blev åbnet i 1966 af den daværende tronfølger, prinsesse Margrethe. En lang epoke med travle, små motorfærger tøffende mellem Svendborg og Tåsinge sluttede.

Broen er 33 m høj og 1,2 km lang. Den byder på en fantastisk udsigt over Svendborgsund til begge sider og store dele af Sydfyn og Tåsinge. Mod vest ligger den lille ubeboede ø Iholm, hvor der i 1853 blev fundet en sølvskat fra vikingetiden. Skatten er nu udstillet på Svendborg Museum. Længere borte ser du Skarø, og i klart vejr nordspidsen af Ærø!

Vindeby færgehavn

2 Vindeby – Tåsinges ældgamle færgested

Vindeby var indtil Svendborgsundbroen åbnede, øens ældgamle færgested til Svendborg. Den første danskbyggede dampfærge, hjuldamperen Fritz Juel, blev sat i overfart hér i 1872. Damperens to-cylindrede maskine og dampfløjte kan du se på Svendborg Museum. Vindeby færgehavn er nu lystbådehavn, hvor den brede midtermole med brohoved alleryderst er fra den gamle færgehavns tid.

3 Skansen

På det nordligste Tåsinge ligger naturseværdigheden Skansen. Den græsklædte odde er et uopdyrket men afgræsset overdrev med mange spændende urter og buske. Bag Skansen ligger Vindeby Nor, en lav og fugtig strandeng, der som odden er yngleplads for mange fugle, bl.a. vibe og strandskade. Fra Skansen er der en flot udsigt over hele Svendborg Havn, og du er tæt på sejladsen gennem Svendborgsund. Det gamle veteranskib, M/S Helge, lægger bl.a. til ved Vindebyøre lige øst for, hvor du om bord kan få en seværdig sejltur gennem Svendborgsund.

4 Troense – en skipper- og haveby

En af Danmarks smukkeste byer er skipperbyen Troense. Den er anlagt i 1700-tallet af kammerherre Niels Juel (1696-1766), en efterkommer til søhelten af samme navn og dengang ejer af Valdemars Slot og Tåsinge.

Troenses skibsbyggeri har siden 1700-tallet været kendt for dets høje kvalitet, og byen har været berømt i hele landet som lærested for vordende skibsbyggere.

Men Troense er mere end blot en skipperby. Ud over at være knudepunkt for sejlads og fjernhandel med andre lande, og dermed hjemsted for mange søfolk og deres familier, var den også vækstpunkt for såvel industri som frugtavl. Niels Juel fik skaffet holstenske vævere til byen og en blomstrende industri med produktion af klæde voksede op. Omkring alle huse i Troense blev der plantet frugttræer. Det blev begyndelsen på en havekultur med mange nytte- og prydhaver, som siden gjorde Troense til foregangsby på Tåsinge.

Byen med dens Grønnegade er meget idyllisk, og flere af de smukke bindingsværkshuse er fredede. Søfartssamlingerne i Troense er indrettet i den gamle skolebygning fra 1790, og fortæller gennem spændende udstillinger om søfarten og byen.

5 Klædefabrikken – fra garn til klæde

I udkanten af Troense by fører stien dig ind gennem Kohaveskoven, som løber langs med Valdemars Slot. Hèr kan du se de formodede rester efter Troenses tidligere klædefabrik, hvor over 100 spindere og vævere i 1700-tallet var i sving med at omdanne råvarer som hør, uld og importeret bomuld til brugbart klæde. Fabrikken var et tidligt forsøg på at skabe industriel virksomhed på basis af husflid, og igangsætteren var atter Niels Juel, der med egne midler og penge fra staten kunne indkalde ekspertise fra Tyskland. Den nuværende bygning har siden været såvel skovrider- som præstebolig.

Klædefabrikken – nu privatbolig

Ormerenden

6 Valdemars Slot – en spændende kulturoplevelse

Yderst på Slotshage ligger det imponerende Valdemars Slot, som har været i slægten Juels eje siden 1677.
Her kan du vælge at nyde det smukke slot udefra, vandre i den flotte slotspark, bade fra den fine badestrand eller besøge nogle af de museer, som er indrettet i bygningerne. Du finder Jagt- og Trofæmuseumet, et Slots- og Herregårdsmuseum med 25 fuldt møblerede rum, Danmarks Legetøjsmuseum og Danmarks Museum for Lystsejlads. Veteranskibet M/S Helge anløber hér, hvorfra du kan sejle til Grasten på Thurø, Christiansminde øst for Svendborg, Vindebyøre på Tåsinge og til Svendborg. Læs mere om Valdemars Slots historie på bagsiden af folderen.

7 Den gådefulde Ormerende

Stien går ind i Dyrehaven og Nørreskoven hvor du, i den sydlige del af skoven ved stranden, passerer Ormerenden. Den løber én km ind i landet, er 6-12 m bred, og har været 3-4 m dyb. Den peger mod det gamle borganlæg Kærstrup fra 1300-tallet, hvor til der desværre ikke er offentlig adgang. Rendens formål er uvis, men der har været mange formodninger i årenes løb. Én af dem går på, at det var en kanal der har muliggjort transport med godspramme op til Kærstrup. Et sagn fra 1823 beretter om en kæmpe lindorm der skulle have banet sig vej ind fra Lunkebugten, og derved dannet den lange rende.
Arkæologiske undersøgelser vil måske engang i fremtiden kunne komme sandheden nærmere.

8 Nørreskov – vidne til et drama og historie

I den flotte skov, Nørreskov, lige syd for Valdemars Slot går stien ude langs kysten. Ren idyl. En modsætning til dramaet inde mellem træerne, hvor en mindesten står netop dét sted, hvor to pistolskud flængede skovens dybe stille ro. Kærlighedsdramaet mellem Elvira Madigan og Sixten Sparre sluttede

10 Tvede skov og Vemmenæs

Lige nord for Siødæmningen drejer stien ind gennem Tvede Skov – en tæt kystskov med mange store og imponerende træer, især bøgetræer. Mod øst strækker halvøen Vemmenæs sig ud i Lunkebugten. Herfra sejlede der førhen færge til Rudkøbing, og Vemmenæs Færgegård var da overnatningssted for de rejsende. I 1962 blev Langelandsbroen indviet og i 1964 Siøbroen – dermed var færgesejladsen slut. Fra Vemmenæs kan du i klart vejr se Storbæltsbroens høje pyloner, Siø samt store dele af Langeland.

11 Én ø, én gård og én skole

Siø er en lille flad ø på kun 125 ha. Her lå oprindelig flere øer: Skovø, Sidø og Store og Lille Fugleholm. De uinddigede øer blev brugt til sommergræsning af dyr fra Langeland.
I 1861 blev øerne inddæmmet for at skabe dyrkbar jord, og det blev starten på én sammenhængende ø, Siø. I alt syv kilometer diger og flere pumper holder nu Siø tør. I dag er det primært frøavl og svineproduktion, der præger øen. Midt på øen ligger en slægtsgård, hvis nuværende familie siden 1922 har været ejere af øen. Husene rundt på øen var oprindelig medarbejderboliger til gårdens folk, og lige bag selve gården ses øens skolebygning, hvor 1 lærer underviste øens syv-otte børn. Frem til omkring 1950 var der skole på Siø.

M/S Helge

tragisk dén sommerdag i 1889. Læs mere om dramaet på bagsiden af folderen.

Nørreskov er en meget frodig og varieret skov med store og smukke bøge- og egebevoksninger. Et af Danmarks ældste og største egetræer, Ambrosiusegen, står ved skovens indgang i nord. Med en omkreds på 7,5 m er den omkring 400 år gammel, altså jævnaldrende med Valdemars Slot. Digteren Ambrosius Stub var ung skriver og huspoet ved Valdemars Slot i 1748-50, og yndede at sidde under egen og læse – deraf navnet!

9 Tidevandsbugten

Stien fortsætter langs den smukke Lunkebugt. Hér gør trækfugle ophold for at hvile og finde føde. Der er meget lavvandet i bugten, og kombinationen af kraftig vind og tidevand tømmer store dele af bugten for vand. Den bliver dermed et velegnet sted både for mange lystfiskere og vadefugle, der her finder sandorme overalt.

Mellem Troense og Valdemar Slot tæt ved Lunkebugten udspandt et drama sig i 1955. En 18 meter lang sejhval fra Nordatlanten strandede inde på lavt vand. To fiskere fra Thurø forsøgte at trække den ud på dybere vand, men det mislykkedes. Det imponerende skelet kan du se på museet, Naturama, i Svendborg.

Lunkebugten